

Standpunt energiemaatregelen

Oprichting renovatiefonds en bindend renovatieobjectief voor steden en gemeenten

Het Vlaamse ACV pleit voor de oprichting van een Vlaamse Renovatiemaatschappij. Die moet helpen bij de versnelling van de energieomslag. Dit orgaan zou de Vlaamse overheid en lokale besturen moeten samenbrengen om gezamenlijk projecten op te zetten, zoals warmtenetten of coöperatieven rond wind- of zonne-energie en bij het uitrollen van collectieve renovatieprojecten. Het Vlaamse Renovatiefonds zou over een budget van minstens 10 miljard euro moeten beschikken. Als er een aparte vennootschap kan ingezet worden om de mobiliteit aan te pakken rond Antwerpen en Brussel (BAM, De Werkvennootschap) moet dit ook kunnen om de renovatie uitdaging te versnellen.

Om de dure energiefacturen op korte termijn te dempen, pleit de christelijke vakbond dan weer voor maatregelen zoals een tijdelijke energietoeslag bij het groeipakket en bij de huurpremie.

Bindend Renovatie Objectief (BRO) voor steden en gemeenten

Beweging.net steunt dit maatregelenpakket en voegt daar nog een Bindend Renovatie Objectief (BRO) aan toe. Dit ligt in de lijn van een regelgevend en ondersteunend kader dat opschaling en versnelling faciliteert, zoals blijkt uit de aanbevelingen van het VITO-rapport *Doorlichting lokale klimaatplannen in binnen- en buitenland*. De opdracht om 100.000 woningen per jaar te renoveren lukt niet met de huidige structuren, hoe hard deze nu al aan de kar trekken. Het SERV-advies Fit for 55 van 14 oktober 2021 was daarin ook al duidelijk. Naast het ingrijpen op de 'sleutelmomenten' (nieuwbouw, aankoop) is een meer aangestuurde en begeleide integrale aanpak nodig. Meer inzetten op grootschalige collectieve renovatieprojecten is nodig om de vrijblijvendheid en kleinschaligheid van de huidige pilootprojecten op te krikken, de Vlaamse Renovatiemaatschappij zou daartoe de hefboom kunnen zijn. Deze strategie die meer inzet op collectieve oplossingen zal de drempel verlagen voor maatschappelijke groepen die vandaag niet over de middelen of de vaardigheden beschikken om een ingrijpende renovatie door te voeren.

Een toekomstig Bindend Renovatie Objectief zal gemeenten aanzetten via concrete objectieven aanzienlijke vooruitgang te maken inzake % hernieuwbare energie, aantal collectieve renovatietrajecten van een minimale schaal, faciliteren van energiedelen, energiebesparing op eigen patrimonium, ... Deze taakstelling moet worden opgenomen in de Beheers- en Beleidscyclus (BBC). Daarbij is het belangrijk om prioritaire zones aan te duiden waar de renovatienood het hoogst is. Zo kunnen de ondersteunende deskundigen (consortium) renovatietrajecten op maat uitwerken.

Consortium werkt operationele modellen uit

De grote verwachtingen ten aanzien van (boven)lokale besturen voor de klimaattransitie – overigens bovenop andere toenemende verwachtingen t.a.v. deze niveaus - moeten in verhouding staan tot de verantwoordelijkheden en instrumenten die ze hiervoor krijgen. Dit vraagt analysemodellen, onderzoek, voorstellen van aanpak op maat tot en met aanbestedingspakketten voor uitvoering.

Daarom verdienen ze ook alle steun. Een consortium van actoren op de diverse domeinen (universiteiten, het Vlaams Energie- en Klimaat Agentschap, departement Omgeving, organisaties die ervaring hebben met grootschalige renovatie-ingrepen, gespecialiseerde energiebureaus ...) werken deze modellen (routekaarten), inclusief financiering, verder uit. Deze worden best nog regionaal opgesplitst om sneller meer gemeenten te kunnen bedienen. Finaal zou dit kunnen leiden tot collectieve aanbestedingsoproepen waarop de sector kan inschrijven. De huidige

ondersteuningsvormen (energieloketten, lokale en regionale organisaties zoals bijvoorbeeld Stebo, 3Wplus, Klimaatpunt...) worden actief betrokken bij de opschaling van deze modellen.

Goede praktijken zoals *De Sociale Energiesprong* (sociale huisvesting), *Wijkwerf Energent* (Buurzame Stroom, groepsaankopen), BE REEL (Antwerpen, Mechelen), Eeklo (hernieuwbare energie) kunnen hierbij inspireren.

Naast de noodzakelijke korte termijnmaatregelen inzake prijsbeheersing en financiële ondersteuningspakketten (uitbreiding/hervorming sociaal tarief, tijdelijk opschorten terugbetaling lening, energietoeslag groeipakket...) zijn vooral maatregelen nodig om sneller veel meer woningen te renoveren. In die zin is één van de voorstellen om voor huurwoningen sneller een hogere EPC score te bereiken en intussen de indexering te beperken een goede maatregel.

Collectieve aanpak als hefboom

Bovendien biedt deze collectieve renovatieverplichting tot grootschalige renovatieprojecten een opportuniteit voor bredere wijktransformatie- en stadsvernieuwings- en verdichtingsprojecten.

Daarmee gaan we in op de complexiteit en uitdaging om niet alleen op de energie- en klimaatprestaties te werken, maar ook op het ruimtegebruik, de mobiliteit, de natuur-, water- en groenvoorziening, het materialengebruik, de sociale mix, ...

Zo kan de elektrificatie-uitdaging mee opgenomen worden (autopark, warmtepompen, batterijen) als een element van collectieve oplossingen. Alle beschikbare technologieën worden zoveel als mogelijk op buurt- en wijkniveau ingezet.

Energiedelen in appartementsgebouwen

Gebouwbeheerders moeten dringend aangesproken worden op deze nieuwe mogelijkheden. De kosten van de zonnepanelen-installatie worden gedeeld en de opgewekte energie kan via een vaste verdeelsleutel gebruikt worden voor de collectieve en de private delen. Dit kan ook via een stroomafnameovereenkomst met derdepartijfinanciering opgenomen door een dienstleverancier of samen met burgers via een burgercoöperatie.

Alternatieve financieringssystemen

De uitrol van alternatieve financieringssystemen versnellen. Om de ambitie van 100.000 renovaties per jaar te halen zijn effectievere voorfinancieringssystemen noodzakelijk zoals bleek uit de studie van Climact in opdracht van BBL. Hoe kwetsbaarder de groep, hoe hoger de ondersteuning. Van een renteloze lening tot 30 jaar, enkel betalen wat je bespaart (on bill financing) tot terugbetalen bij eigendomsoverdracht (bulletlening). Voor dit laatste model is een goed gevuld rollend fonds nodig. Zo kunnen 57.000 kwetsbare gezinnen jaarlijks worden geholpen.

Eddy Van den Eede

Sam Apers

Adviseurs Onderzoek & Ontwikkeling beweging.net